

Gazeta Bydgoska

KURJER BYDGOSKI

Adres Redakcji i Administracji:
Bydgoszcz, Marszałka Focha 39.Wydawca:
Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu, Oddział Bydgoszcz.Telefony Redakcji: 304 i 1044.
Telefon Administracji: 352.

Nr. 284.

Bydgoszcz, niedziela, dnia 7 grudnia 1930 r.

Rok IX.

Do narodowców w całej Polsce.

‘Odezwa zarządu głównego Stronnictwa Narodowego).

Wybory do Sejmu i Senatu przyniosły obozowi narodowemu znaczny sukces. W porównaniu z wyborami z roku 1928 ilość głosów, oddanych na listy narodowe, wzrosła o 60%, reprezentacja Stronnictwa Narodowego w Sejmie i Senacie powiększyła się o 29 mandatów, czyli o ⅓. Wybory wykazały, że Stronnictwo Narodowe jest najsilniejszym stronnictwem politycznym w Polsce, co stwierdzić muszą nawet nasi przeciwnicy, a co znalazło także swój wyraz w opinii czynników zagranicznych.

To był nasz jedyny cel, jaki chcieliśmy osiągnąć przez wybory. Wiedzieliśmy, że wynik ich ani nie da nam absolutnej większości, ani nie spowoduje natychmiastowej radykalnej zmiany stosunków politycznych w Polsce. Chcieliśmy natomiast zadać kłam wmawianemu w społeczeństwo twierdzeniu, jakoby walka o przyszłość naszego państwa rozgrywała się wyłącznie między sanacją a zjednoczoną lewicą. Udowodniliśmy, że jesteśmy nie tylko trzecim silnym obozem politycznym, ale — co ważniejsze — że jesteśmy czynnikiem przeważającym na terenach politycznie, gospodarczo i kulturalnie najważniejszych, jakimi są zachodnie, północne i środkowe ziemie Rzeczypospolitej.

Osiągnęliśmy przez wybory jeszcze i inne — donioślejsze, bo trwalsze — rezultaty. W okresie wyzyskiwanego przez naszego przeciwnika zmęczenia społeczeństwa, w okresie metod politycznych, deprawujących charaktery ludzi i zbiorową duszę narodu, skupiliśmy pod sztandarem narodowym potężne siły moralne, które oparły się zwycięsko wszelkim gwałtom, terrorowi i korupcji i które stanowią niezawodny zadatek lepszej przyszłości. Umiemy patrzeć w tę przyszłość nieco dalej, poza przemijającą koniunkturę dnia dzisiejszego i wierzymy głęboko, że skupianie i pomnażanie tych zdrowych sił narodu jest dzisiaj, jak było w czasach zaborów, najważniejszym zadaniem naszej działalności politycznej.

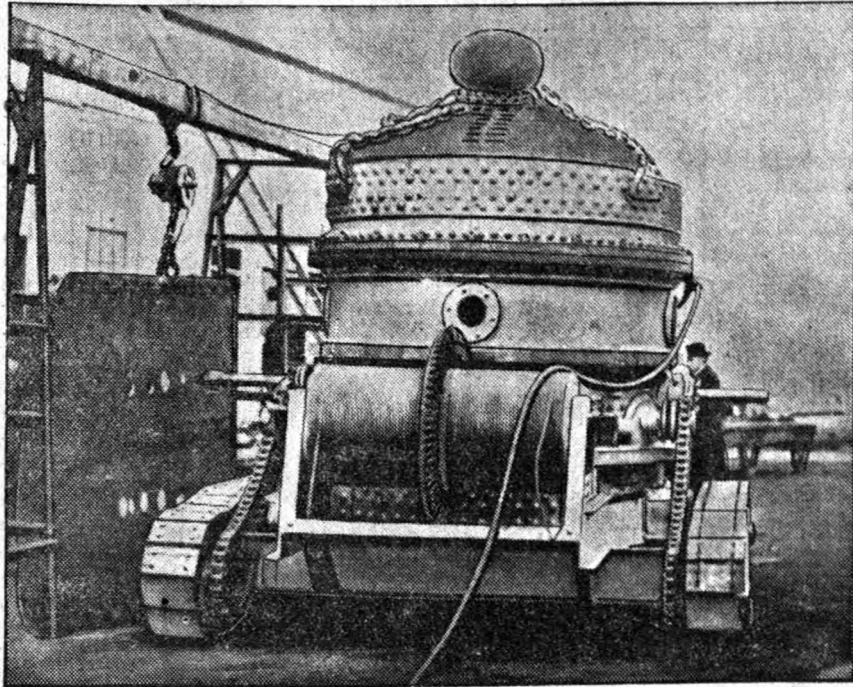
Tym wszystkim, którzy w ostatniej walce śmiało i ofiarnie stanęli w szeregach narodowych i w ciężkich zmaganiach z nieprzebijającym w środkach przeciwnikiem przyczynili się do wywalczenia zwycięstwa wyborczego, Zarząd Główny Stronnictwa Narodowego składa publicznie wyrazy podziękli i uznania. Trzy pokolenia naszych działaczy politycznych spełniły chlubnie i sprawnie wszystkie te zadania, jakie im w wyborach wyznaczaliśmy.

Ale wybory to tylko jeden etap — ważny lecz nie ostateczny — w naszym dążeniu politycznym. Pokrzepeni moralnie, wzmocnieni organizacyjnie i liczebnie, podejmujemy dalszą pracę, której celem jest zbudowanie Wielkiej Narodowej Polski. Dla pracy tej uzyskaliśmy przez wybory potężne oparcie w masach ludności zarówno miejskiej jak i wiejskiej. Ten cenny kapitał zaufania musimy obecnie zorganizować i uruchomić dla dalszej owocnej działalności.

Spełniłmy skutecznie jedno zadanie, idziemy, nie zwlekając, naprzód do ostatecznego zwycięstwa idei narodowej.

Warszawa, dn. 5. XII. 1930.

Zarząd Główny Stron. Narodowego.

Czołg podwodny.

W czołgu takim pracować mają nunkowie na poważnych nawet głębokościach. Czy czołg taki okaże się praktyczny, przyszłość dopiero pokaże.

Zamknięcie fabryk w Łodzi.

Łódź, 6. 12. (Tel. wł.) Wczoraj większe fabryki w Łodzi wywiesiły ogłoszenie, że zamykają zakłady na czas od 17 grudnia do 6 stycznia. Przerwa wywołana została zastojem

w przemyśle, a zwłaszcza w włókiennictwie.

Po trzytygodniowej przerwie wszyscy robotnicy mają być przyjęci z powrotem do pracy.

Dalsze echa zająć na Górnym Śląsku.

Wnioski ostrych zarządzeń represyjnych przeciwko Polsce.

Berlin, 5. 12. (PAT.) Do Reichstagu wpłynął szereg wniosków frakcji parlamentarnych w sprawie zająć na G. Śląsku.

Frakcja niemiecko - narodowa domaga się natychmiastowego zastosowania zarządzeń represyjnych przeciwko Polsce, podjęcia kroków, aby prawa dobrowolnie przyznane mniejszości polskiej w Niemczech były pozostawione tylko w tych ramach, o ile mniejszość niemiecka w Polsce może korzystać istotnie z takich samych praw i żąda, aby rząd Rzeszy domagał się przyznania Niemcom, posiadającym obywatelstwo polskie, którzy dotknięci zostali okrucieństwami polskimi, odszkodowania za poniesione straty, przedewszystkiem zaś zapłacenia „Schmerzgeldu”. Następnie frakcja niemiecko - narodowa żąda wystawienia Grenzschutzu, wzywając rząd do niezwłocznego wystąpienia z wnioskiem o zwolnienie nadzwyczajnej sesji Rady Ligi.

Niemiecka frakcja ludowa wspólnie z frakcją gospodarczą zgłosiły interpelację, zwracającą się do rządu Rzeszy z zapytaniem, co zamierza uczynić poza-

tem, co dotychczas przedsięwzięto, celem uzyskania odszkodowania za krzywdy, doznane przez mniejszość niemiecką, oraz celem zabezpieczenia poszanowania dla tej mniejszości ochrony jej na przyszłość przed gwałtami.

Wniosek frakcji hitlerowskiej wzywa rząd, aby domagał się oficjalnie od Ligi Narodów unieważnienia decyzji konferencji ambasadorów z dn. 20 października 1921 i wszystkimi możliwymi środkami starał się o przyłączenie na podstawie przeprowadzonego w tym czasie plebiscytu polskiego Górnego Śląska z powrotem do Rzeszy niemieckiej.

W końcu frakcje Landvolku i konserwatystów zgłosiły wniosek o podjęcie wszelkich możliwych zarządzeń, zwłaszcza u Ligi Narodów, które wydadzą się być stosowne, aby zmusić Polskę do uznania prawa międzynarodowego, zwłaszcza w zakresie swobodnej działalności politycznej, szkolnictwa, języka i prawa własności. Rząd Rzeszy powinien wystąpić z Ligi Narodów, o ileby ta ostatnia odmówiła poparcia sprawiedliwej tej sprawy.

Czego Niemcy żądają od Polski.

Berlin, 4. 12. (PAT.) Zbliżona do min. Curtiusa „Köln. Ztg.” komentując notę niemiecką przeciw Polsce, donosi na podstawie informacji miarodajnych, że rząd Rzeszy zadowolony jest, jeżeli tylko Niemcy, dotknięci rzekomym uciskiem w Polsce, otrzymają odszkodowanie i jeżeli wojewoda Grażyński zostanie odwołany a Związek Powstańców Śląskich zostanie zlikwidowany. „Uważamy za rzecz konieczną, pisać „Köln. Ztg.”, aby przedstawiciel Niemiec w Radzie Ligi Narodów wystąpił z wyraźnym żądaniem ponownego przeprowadzenia wyborów w Polsce, a to w celu umożliwienia Niemcom i równocześnie innym mniejszościom na-

rodowym uzyskania ilości mandatów, odpowiadającej ich stanowi liczebnemu. Byłoby to nie tylko opartem na traktatach aktem ochrony praw mniejszości, lecz również aktem ochrony demokracji i parlamentaryzmu. Żądanie takie powinno się spotkać z poparciem tych państw z Rady Ligi, które dumne są z posiadania ustroju demokratycznego. W pierwszym naszym żądaniu nie można dopatrywać się naruszenia suwerenności państwa polskiego, któreby nie zostało przewidziane w traktatach i umowach. Idzie tutaj tylko o przykładowe ukaranie państwa, nagrażającego się z międzynarodowych zobowiązań.”

Z posiedzenia nowego rządu.

Warszawa, 6. 12. (Tel. wł.) Po zaprzysiężeniu nowego rządu, wczoraj wieczorem odbyło się pierwsze posiedzenie nowej Rady Ministrów, na którym p. Matuszewski referował budżet i przedstawił exposé, z jakim wystąpił w parlamencie.

Po posiedzeniu Beck i Sławek wydali obiad, w którym wzięli udział wszyscy dawni i nowi ministrowie.

Warszawa, 6. 12. (Tel. wł.) Wczoraj odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Ministrów, na którym uchwalono projekt ustawy skarbowej na rok budżetowy 1931/32 oraz kredyty dodatkowe dla Min. Pracy i Opieki Społecznej dla funduszu bezrobocia.

Powzięto również uchwałę o mianowaniu wiceministrów spraw wewnętrznych pułk. Stamirowskiego i dyr. depart. Kortasa oraz wicemin. spr. zagr. pułk. Becka.

Echa Brześcia w Sejmie

„Głos Narodu” w artykule wstępnym z dnia 3 grudnia kreślił takie uwagi:

„W jakiej formie wypłynie w Sejmie sprawa Brześcia? Co się stanie z p. Korfantym, jeśli Sejm śląski zażąda jego zwolnienia z więzienia śledczego, a Sejm warszawski wyda go sądom? Sprawę brzeską obóz rządowy będzie starał się usunąć z porządku dziennego obrad, ale wtargnie ona na salę sejmową w osobie posła Liebermana, który mimo choroby mandat sejmowy przyjął. Pisaliśmy kiedyś i powtarzamy dzisiaj: likwidacja Brześcia będzie dla „sanacji” bardzo trudna i kto wie, czy wogóle możliwa. Milczenie prasy o tej sprawie pogłębia tylko wrażenie, jakie udziela się dziś coraz szerszym kręgom społeczeństwa. Z doniesieniami prasy można walczyć i można im zaprzeczyć, ale jak zwalczyć szept, które idą po kraju?”

Rozpaczliwy krok właściciela na tle kolektywizacji.

Wilno, 5. 12. (Tel. wł.) Z zażalenia wsi Sznokowinca wydarzył się tragiczny wypadek na tle kolektywizacji gospodarstw rolnych.

Mianowicie niejakiemu Aleksandrowi Gubarewowi oświadczone, że całe jego gospodarstwo włączone zostanie do kolektywu, on zaś, jako zamożny właściciel, pozbawiony jest możliwości zostania członkiem tego kolektywu i będzie wysłany na Sybir do robót przymusowych. Lęk o byt i przyszłą niedolę żony i 4 małych dzieci pchnęły Gubarew do szalonego czynu. Uzbrojony w karabin, celnym strzałem położył trułem prezesa Selsowietu Iwana Pawłowa i komisarza dla kolektywizacji wsi Grigora Tichomirowa. Dokonawszy tych zabójstw, podpalił domy i zabudowania gospodarstw swych ofiar, a sam, stanawszy przed płonącymi budynkami, bronił dostępu do nich z karabinem w ręku, grożąc śmiercią każdemu, kto by chciał pożar ugasić.

Gdy z zabudowań pozostały jedynie zgłiszczą. Gabarew rzucił się do głębokiej studni, gdzie poniósł śmierć.

Zagadkowa śmierć ludzi i bydła.

Paryż, 6. 12. (Tel. wł.) Z Brukseli donoszą, że w pobliżu Liege zmarło wśród tajemniczych okoliczności 16 osób. Równocześnie w tej samej miejscowości padło wiele sztuk bydła. Za-chodzi przypuszczenie, że ludzie i bydło zostały zatruci jakimś gazem trującym, który obecnie trudno było stwierdzić z powodu mgły, jaka pano-wała w tym czasie.

Piękne białe zęby: Chlorodont

Wielki sezon radiowy.

Rewja talentów i sław światowych.

Kierownictwa programowe stacji nawiązanych całego świata pracowały usilnie nad ustaleniem ramowych programów najbliższego sezonu, nakreślając zasadnicze linie, których się trzymać należy. Każda radiostacja, opierając się na doświadczeniach ubiegłych lat, stara się podnieść swój poziom o rozwój radjofonii i pozyskanie dla radja coraz to nowych zwolenników.

Z Przed dyrekcją „Polskiego Radja” stało trudne zadanie opracowania możliwie na najwyższym poziomie stojącego programu, wobec uruchomienia z początkiem roku przyszłego olbrzymiej centralnej stacji nadawczej, która wedle zapewnień fachowców, słyszana będzie na detektor w całej prawie Polsce.

Bardzo interesująco przedstawia się sezon muzyczny „Polskiego Radja”. Kierownictwo muzyczne zapowiada szereg koncertów, w których wezmą udział siły pierwszorzędnego na sławie światowej. Poza artystami i śpiewakami, których usłyszymy dzięki transmisjom koncertów z Filharmonii Warszawskiej i występom w studio, polskie stacje nadawcze transmitować będą w przyszłym sezonie kilkadziesiąt najświetniejszych koncertów międzynarodowych.

I tak w tej rewji talentów i sław blizszych będą takie nazwiska znakomitości śpiewaczy, jak: Elżbieta Schumann, jak Kiepusza i Józef Manowarda; słynni soliści-skrzypkowie: Paweł Kochański, Jerzy Kulenkampf, N. Milstein, P. Popoff, Vasa Prihoda, Zoltan Szekely, Józef Szigeti, Franciszek Vecsey; wiolonczeliści: Emanuel Fuermann, Arnold Marig Földosy, Henryk Mainardi, Grzegorz Piatigorski, Juro Tkalcic; pianiści: Aleksander Brailowski, Robert Casadesus, Walter Gieseking, Jolles Heinz, Alfred Hoehn, Alfred Cortot, Mikołaj Orłow, Franciszek Osborn, Maurycy Rosenthal, Artur R. Stein, Igor Strawiański i wreszcie kapelmistrze: Herman Aberroth, Kresimir Baranovic, Oskar Fried, Jerzy Georgescu, Eryk Kleiber, Otton Klemperer, Rudolf Nilius i Igor Strawiański.

Wszystkich tych artystów, którzy znani są dobrze scenom operowym i estradowym mealego świata, słuchać będą w całej Polsce za pośrednictwem stacji centralnej i rozgłośni prowincjonalnych posiadacze aparatów detektorowych.

Zaznaczyć należy, iż z pośród wymienionych artystów takie sławy, jak Jan Kiepusza, Paweł Kochański i Artur Rubinstein, wystąpią w reprezentacyjnych pol-

skich koncertach międzynarodowych, które transmitowane będą przez wszystkie radiostacje europejskie.

Poza działem muzycznym przygotowuje „Polskie Radjo” szereg sensacji również i w innych działach programowych, a więc: w literackim i odczytowym.

Radio sprawiło, iż sztuka i to najwyższa sztuka przychodzić będzie sama do radjostuchaczy, dając im maksimum wzruszeń artystycznych. Na szeroką skalę zakrojone poczynania „Polskiego Radja” przyjmie z radością polski świat radiowy, który rozszerzy się ogromnie.

Polcja na majątku Jeszkowice
na Dolnym Śląsku wykryła wielki magazyn broni hitlerowców. Aresztowano tu 350 młodych hitlerowców, wyekwipowanych zupełnie po wojskowemu. Majątek Jeszkowice należy do Oelffena.

Pomysł, których realizacja spowodowałaby powstanie prasy nielegalnej

W „Kurjerze Warszawskim” (nr. 330) pisze Bolesław Koskowski, co następuje:

Czytamy dziś w jednym z dzienników opozycyjnych, że „hasła negatywne były wyeksploatowane (przez sanację) z całą bezwzględnością i znajomością niskich instynktów masy”, ale też „skończyły się”; na przyszłość „nieustająca negacja spotka się z bezwzględną negacją nawet najpopularniejszych wyborców Jedyńki”.

Jest to teza optymistyczna, ale nie pewna. Zdaje się, przeciwnie, że conajmniej niektórzy eksploatatorzy negacji mają w zanadru jeszcze sporo nowych pomysłów. Właśnie, im mniej zmysłu pozytywnego, czyli twórczego, tem więcej zmysłu negacyjnego, czyli niszczy-cielskiego.

A więc w organie „Ligi mocarstwowego rozwoju Polski” wyklada się teraz np. program zniesienia wolności prasy. Należy „znowelizować” niezwłocznie ustawę prasową, „poddac gruntownej rewizji i należycie ze stanowiska racji stanu rozwiązać zagadnienie swobody słowa”, „obieg pokarmów duchowych” ująć „w ramy żelaznej reglamentacji”, „ustanowić surową odpowiedzialność karną autora artykułu i rzeczywistego redaktora”, objeć funkcje redaktorskich uzależnić od władzy prokuratorskiej, uczynić z prawa prasowego „twardą szkołę dyscypliny”...

Taka jest najpilniejsza troska zwycięzców.

Czytelnicy nie mogą oczekiwać od nas, że na temat wolności słowa będziemy tu powtarzali prawdy nieskończone już banalne. Zresztą teraz podobno się odbywa jakaś rewizja ustalonych, zdawałoby się, ostatecznie wartości politycznych i duchowych. Jednakże sprawa ma swą bezpośrednią

stroną praktyczną.

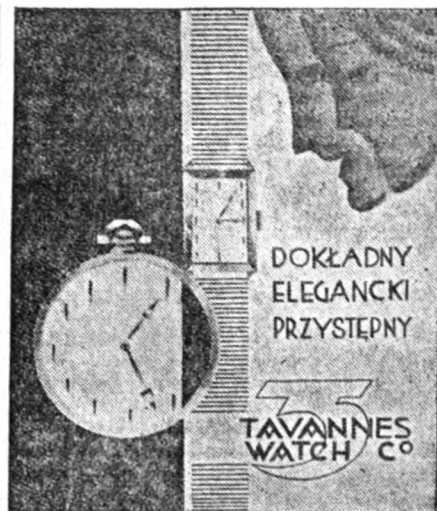
Coby się stało, gdyby postulaty wspomnianych „desperados” politycznych były wcielono w życie? Mało jest w Polsce rzeczy tak pewnych, jak ponizsza: nastąpiłby rozwój prasy nielegalnej.

Pod tym względem nie może żywić żadnych wątpliwości każdy z nas, kto przypomnia sobie dawne czasy niewoli prasowej i kto w dodatku uprzytomnia sobie, że dzisiejsze żywe obudzenie się myśli obywatelskiej w Polsce nie może być żadną miarą porównywane z ówczesnym zastojem. Inne są dziś ilościowo i jakościowo kadry młodzieży. Inaczej reagują na sprawy publiczne umysły ludowe wtedy a teraz. Problematy, o których przed laty prawie nikt nie myślał, stały się przedmiotem roztrząsań pospolitych. — wszystko jedno: naiwnych czy rozsądnych, istnieją, słowem, pewne obudzone już na stałe potrzeby duchowe; istnieje pewien, t. zw. głód duchowy.

Wyobraźcie sobie w tych warunkach nagle nałożony kaganiec. Wyobraźcie sobie, że obywatel polski nie znajduje w prasie tego, czego szuka i czego potrzebuje; że wszelka krytyka jest zakazana; że „vota separata” są wygnane; że nie wolno obejrzeć drugiej strony medalu; że prasa legalna, poddana samowoli dozoru policyjnego, wpada w jałowość lub w panegiryzm.

Nie mówmy już o skutkach moralnych takiego stanu rzeczy, o osłabianiu myśli krytycznej, o marazmie opinii publicznej, o cofnięciu się wstecz wychowania obywatelskiego. Albowiem na to odpowiedzą nam zwolennicy systemu policyjnego: tem lepiej! Ale skoro z niemi tylko mamy dyskutować, to stałmy na ich gruncie: czy ich cel będzie osiągnięty?

Czy ich cel: uspić opinię publiczną, — czy on nie napotkałby nowych, a już

szczególnie potężnych trudności? Czy nie wywołałby on właśnie Belzebuba: prasy nielegalnej? Czy nie stałoby się to samo, co ostatnio w Hiszpanji (patrzcie rozprawkę o tem w „L'Europe Nouvelle”)?

Prasa zaś nielegalna może mieć różnorodne właściwości, ale posiada z reguły dwie kardynalne przywary: po pierwsze jest bezimienna i czuje się nieodpowiedzialną nie tylko prawem, lecz poniekąd i moralnie; po drugie, musi być, ze swej natury, podwójnie czy potrójnie gwałtowna. Co tracą na względnie słabym rozpowszechnieniu, to chce zarobić na sile ataku krytycznego, na rozpędzie opozycyjnym, jeśli już nie wywrotowym, na niekontrolowanej „sensacyjności”.

Nie dociera ona do bardzo spokojnego obywatela. Tak! Nie dociera bezpośrednio, ale ogarnia go swym wpływem pośrednim, swemi echemi. Czytają ją czujniejsi, żywsi, oraz bardziej egzaltowani; wytwarzają sobie, na jej podstawie, opinie; i jej kręgi zataczają się coraz rozleglej! Ten arcyspokojny obywatel wcale nie będzie wiedział, kiedy będzie powtarzał wnioski i poglądy, szerzone przez prasę nielegalną.

Mamy tu aksjomat polityczny, jak dwa razy dwa — cztery. Rozumie się, że śruba policyjna musi być wtedy coraz silniej naciskana. Proces akcji — reakcji odbywa się z niezłomną logiką rozwojową. Aż dokąd? Czyż trzeba o takich rzeczach mówić po historycznych doświadczeniach polskich?

Prasa nielegalna jest dzisiaj w naszym kraju — przysiężek. Zaczyna się od prasy, a kończy się na organizacjach politycznych. Wszystko idzie pod ziemię, nie po to, rozumie się, aby tam dumać, filozofować, lecz aby preparować wybuch. Stąd niemasz dla państwa nic niebezpieczniejszego od skrepowania czy otamowania wolności prasy. Kocioł ma wszystkie wentyle zamknięte, a pod nim się pali!

A co może myśleć Zachód o tem państwie, w którym prasę zakneblowano? Czy nie może budować sobie najfantastyczniejszych o niem hipotez? Czy nie ma prawa mówić sobie, że, nie wiedząc i nie orientując się, powinni być ostrożni w stosunkach?

Ze wolność słowa nie może mieć granic nieskończonych, to pojmujemy wszyscy. Ale pomysł wtłoczenia „obiegu pokarmów duchowych” w ramę „żelaznej reglamentacji” jest w gruncie rzeczy zamachem na podstawowe interesy państwowe. I pomyśleć sobie, że ci desperaci chcą pracować na rzecz „mocarstwowego ustroju” Polski! Z takimi ideami!

Popierajcie przemysł krajowy

Bank M. Stadthagen

Spółka Akcyjna - Bydgoszcz

Kapitał akcyjny złotych 1,000,000 rezerwy złotych 568,000

ZAJĄTWIA

wszelkie interesy bankowe

PRZYJMUJE

wkłady oszczędnościowe

w złotych i walutach obcych za korzystnym oprocentowaniem.

Kino OKO

Marcinkowskiego 5
Początek o godz. 7 i 9,
w niedzielę o g. 3, 5, 7 i 9

Dzisiaj niebawem premiera
największa tragiczna
ekranów
Francesca Bertini
wraz z niezrównanymi
Warwick Wardem
i **Fritz Kortner**
w najnowszej filmie
produkcji europejskiej p. t.

Męczennica

To tragedia niewinnie posądzonej
To symfonia cierpień
To gehena matki, która cierpiała dla
tego, że kochała swą córkę nad życie
To wielki dramat życiowy, który
każdy zobaczyć musi!

Bogaty nadprogram
Ostatnie trzy dni
Bitwa o Warszawę
Najnowszy tygodnik
Wesoła tارسا. 776

PIANINO

B. SOMMERFELDA

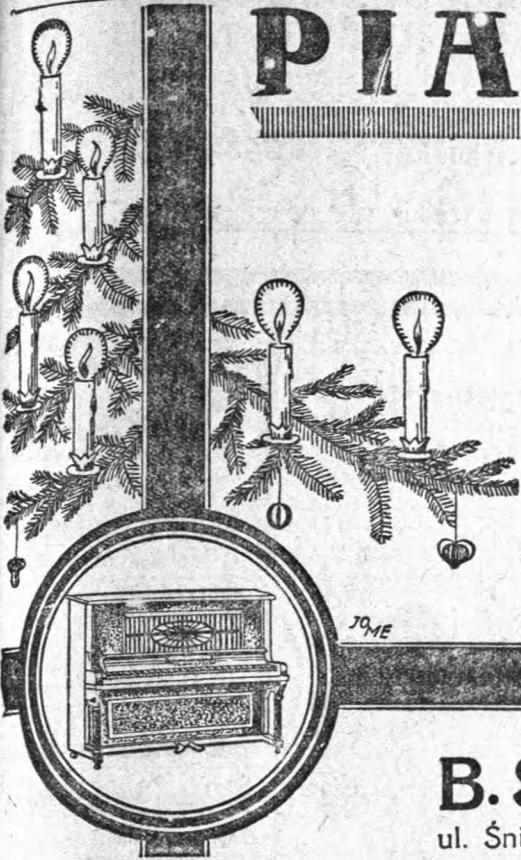
JEST

najmilszą niespodzianką gwiazdkową n-1351

Proszę się przekonać w moich magazynach
o pierwszorzędnym gatunku pianin, ich sil-
nym, śpiewnym tonie i eleganck. wykonaniu.

Przez dogodny warunki spłaty i niskie ceny
umożliwiam nabycie tego najbardziej pożądanego

PREZENTU GWIAZDKOWEGO.

B. Sommerfeld Największa w Polsce
Fabryka Pianin
ul. Śniadeckich 56 Bydgoszcz ul. Gdańska 19

CYRK K. DWORSKIEGO

w sali Teatru Popu'arnej
„Ogród Patzera”

W sobotę 6. o 8.30 wiecz., w niedzielę 7. i po-
niedziałek 8. o godz. 4 po połud. i 8.30 wiecz

NOWE WYSTĘPY

Sala cyrku jest dobrze ogrzana!

KAŻDY POSTĘPOWY

Hotel i pensjonat

powinien posiadać
dobre i trwałe
kotłury

Ten znak

na kotłurze,
to gwarancja
za jakość naszych
niezrównanych
kotłur.

J. PIACZYŃSKI
FABRYKA KOTŁUR-BIELIZNY
BYDGOSZCZ, GDANSKA 163
(GMACH HOTELU POD ORŁEM)

30% zniżki!

Taniej niemożliwie już od 35zł.

Materace

pełnowyłane wraz siatką
„HEUREKA”
Takich cen nie było jeszcze.
Wyjątkowa okazja świąteczna.
Największa wytwórnia w miej-
scu.

Marsz. Focha 32

ZAWIADOMIENIE.

Podajemy niniejszem do łaskawej wiadomości, że powierzyliśmy firmie
Poznańskie Towarzystwo Telefonów z o. p.
Filja Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 67 68

wyłączną sprzedaż naszych baterij na okręg Bydgoski.

Szanownych Interesentów okręgu Bydgoskiego prosimy zamówienia na baterje
anodowe i baterje do lamp kieszonkowych, kierować łaskawie do wymienionej firmy,
która również posiada na składzie stale świeże baterje.

Bałtycka Fabryka Elementów i Baterii „BALIA”, Brzeski i S-ka
Poznań, ul. Patona Jackowskiego 34. 1349

Radjo

PHILIPS, MARCONI
kompl. instalacje od 100 do 6000 zł.
Spec. wzmocniacze dla ogrodów, hoteli
i restauracji, głośniki elektro-dynam. cz. e.
kombinacje gramfon - radjo.

Całkowita elektryfikacja instalacji.
Zadajcie demonstracji w domu bez obowiązku kupna.
n-1300 Dogodne warunki spłaty do 12 miesięcy.

„RADJOLAVOX” Zakład radiotechniczny
Bydgoszcz, ulica Królowej Jadwigi nr. 9-10, telefon 2101.

ZABAWKI

wszelkiego rodzaju (gatunku) galanterje
skórzana, torebki damskie, teki i t. p.

kupuje się najkorzystniej w firmie

TELEFON 1143 **J. SZAROWSKI, BYDGOSZCZ, DWORCOWA 10.**

Każdy kupujący otrzyma podarek gwiazdkowy.
Do 10 grudnia udziela się 10% rabatu.

500000000

PAR
NOŻONICH
W EUROPIE
JEST GWARANCJA
ICH DOBROCI

РЕЗИНОТРУСТ

raktyczne podarki
gwiazdkowe
artykuły optyczne
poleca w wielkim wyborze
Oskar Mayer
właśc. J. J. Sieński i F. Zeller
Tel. 1349 Bydgoszcz, Gdańska 15

Sprzedaż nieruchomości.

W dn. 17. 12. 1930 r. o godzinie 12 przed Sądem Powo-
towym w Krynki pokoi Nr 1 odbędzie się **przymusowa**
sprzedaż należącej do inwentu nieruchomości położo-
nej w Krynki ul. Cementarna nr. 4 własność spraukober-
ów po s. Franciszka Poczeka

Reklama jest dźwignią handlu
za ogłoszenie płaci się raz tylko klienteli zyska się na zawsze
Ogłaszajcie w Gazecie Bydgoskiej!

Chcesz mieć zapewniony spokój na stare lata?
Rób oszczędności! Przez noszenie obcasów
gumowych

„GLOBUS”

zmniejszacie znacznie koszty reparacji obuwia,
gdyż są one tańsze, a przytem 3 razy trwalsze
od skórzanych.

Próba przekonał! Próba przekonał!

Uwaga: Piłki reklamowe dodajemy bezpłatnie!
Polecamy również płyty gumowe do reparacji
kaloszy i śniegowców po wyjątkowo niskich
cenach.

„WOLBROM”

Fabryka Wyrobów Gumowych Spółka Akcyjna
w Wolbromiu. n-1356

reparacje **POWOZY!** Odlakierowania
Stale wielki wybór gotowych powozów na składzie.
M. LATOS, Fabryka Powozów, Koronowo.

E. Karpowicz BYDGOSZCZ, Długa 66
nar. Podwałe telefon 809.
poleca:
Palta i garnitury męskie oraz okrycia
damskie. Materjały na garnitury i pal-
ta męskie i damskie, bieliznę ciepłą,
swetry, płótna, barchany i obuwie.
n-899 Za gotówkę i na spłaty.

REWOLUCJĘ n-1317
w świecie muzycznym wywołało ukazanie się na rynku
elastycznych, nietłukących się płyt
gramofonowych „Co out” w 20 kolorach
Najnowsze szlagiery. Żądać wszędzie. Wyłączna sprzedaż:
M. MĘDRZYCKI, WARSZAWA, KARMELICKA 7.

„PETOW” Polskie Iow Weglowe z. o. p.
Bydgoszcz, Krasinskiego 14. narier. tel. 321
dostarcza **Węgiel i Koks** górnośl.
wagonowo I-ej jakości
dla przemysłu rolnictwa opału domowego
z reprezentowanych Pol. Kopalń Skarbowych
3252 Król Bielszowice i Knurów
Składnica oetel. ul. Raclawicka 4 tel. 378

Bank Ludowy

Spółdz. z odp. nieogranicz.
w Bydgoszczy
Stary Rynek nr. 11

przyjmuje **wkłady oszczędnościowe** za wysokim oprocentowaniem

Wypożycza bezpłatnie skarbonki oszczędnościowe.

n-1316

Załatwia wszelkie czynności bankowe.

Oryginalne części „CHEVROLET”

Z nadejściem nowego wielkiego transportu
został mój skład części zapasowych
całkowicie uzupełniony

Oryginalne części „Chevrolet”
po obecnie niższych cenach są n.1240
do nabycia jedynie w mojej firmie.

Wobec powyższego odpada konieczność
nabycia podrobionych części.

Zamówienia zamiejscowe, wyk. się w ciągu 8 godzin.

E. STADIE-AUTOMOBILE
BYDGOSZCZ.

Telefon 1602 ulica Gdańska 160 Telefon 2163

KAŻDEJ GOSPODYNI SPRAWIA PRZYJEMNOŚĆ GOTOWAĆ - SMAŻYĆ - PIEC

NA MARGARYNIE „DIDA”

Margarynę „Dida” wyrabia się z najczystszych przypraw, i temu zawdzięcza ona swój znakomity smak, wysoką wartość odżywczą i świeży zapach. Przy użyciu margaryny „Dida” potrawy zyskają na smaku; ciasto i pleczywa udają się znakomicie.

DIDA

margaryna
znakomitej jakości.

DIDA MLECZNA — DIDA ORZECH

Każdy czytelnik

czyta z wielkim zainteresowaniem

ogłoszenia w *Gazecie Bydgoskiej*
dlatego odnoszą zawsze pomyślny wynik.

Sporządzam

bilanse

Andrzej Burzyński
rewizor ksiąg

zaprzyśnięty przez Izbę
Przemysłowo-Handlową

BYDGOSZCZ

ul. Sienkiewicza nr. 47
tel. 206 n-3753

Przeprowadzki

każdego rodzaju miejscowe i za-
mięscowe uskutecznia wozami
meblowymi pod gwarancją

Władysław Poczekaj
dom ekspedycyjny

Pomorska 38. Tel. 65

Założone 1869. n-3753

SIWE WŁOSY

farbuje naturalnie i trwale
nieszkodliwa farba na włosy
„REWAX”

w kolorach: blond, chatałn.,
brązowym i czarnym: karton
zł. 6,—

Pierwotny kolor włosom przy-
waca stopniowo „AXELA”
REGENERATOR włosów. bu-
telka zł. 3,—

W Bydgoszczy do nabycia w
następujących drogeriach:

Fr Bogacz, Dworcowa nr. 94,
W Heydemann, Gdańska nr. 20,
B. Kiedrowski, Długa nr. 64,
Każmierski, Gdańska nr. 5,
A Schiefelbein, Bocianowo nr. 1
W Osłach w drog. A. Kroniecki
W Tucholi w drogerii
S. Wawrzynowicz.

Jedyny podarunek gwiazdkowy to:

RADJO

nabyty w firmie:

Zakłady Elektro i Radjotechniczne

INŻ BRUKARZEWICZ, Bydgoszcz

ul. Toruńska 181 tel. 14-50 ul. Śniadeckich 2 tel. 11-07

Na raty - Tanie - Najnowszej kon-
strukcji - Części składowe - Nowość.

Fachowe ładowanie i naprawa akumulatorów.
Wykonuje także instalacje elektryczne dla siły,
światła, telefonów, sygnalizacji, gromochronów
itp. Firma koncesjonowana. n-1303

ALBUMY WŁASNEGO WYROBU

od zwykłych do najbardziej wykwintnych po bajecznie niskich
cenach na okres gwiazdkowy, poczynsz od 1 zł.— wzwyż.
poleca

INTROLIGATORNIA J. CZUBA n-1238

Bydgoszcz, ulica Śniadeckich nr. 41. Telefon nr. 860.

PIECE w rozmaitych gatunkach tylko wyrobu krajowego

poleca po przystępnych cenach

Fa. Juljusz Musolff

Tow. z ogr. poręką n-974

Bydgoszcz, Gdańska 6 - tel. 26 i 165

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Bydgoszczy

ul. Marszałka Focha 2 - Telefon 2006 i 2007

przyjmuje **wkłady oszczędnościowe** za wysokim oprocentowaniem

Załatwia wszelkie interesy, wchodzące w zakres bankowości.

Za wszelkie zobowiązania Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Bydgoszczy
odpowiada miasto całym swym majątkiem.

n-1359

W rejestrze handlowym dział B wpisano dzisiaj 54 przy firmie „Owsa” Fabryka Płyt Klejonych Akc w Bydgoszczy, ze Lucjan Albers i Lewe ustąpił z zarządu a w miejsce ich wybrał Je na Francouli przewodniczącą z Bydgoszczy. Uchwałą walnego zromadzienia z dnia 2 maja 1930 uzgodniono s.a. u pierwowierzny z dnia 22 marca 1928 roku w sprawie o Sp. Akc. z dnia 22 marca 1928 roku w sprawie dnia 2 grudnia 1930 r. n. 376 Sąd Powiatowy

O Gwiazdce należy pamiętać!
Grey'a n-1382
 pierniki miodowe i wyroby marcepanowe w każdej cenie o niedoścignionej jakości.

Prima górnośląski węgiel, brykiety koks hutniczy
 dostarcza w każdej ilości z tutejszej składnicy loco piwnica po korzystnych cenach.
„IMPREGNACJA”
 Składnica Chodkiewicza 8-8 (cegelnia) Telefon 1300. n-1214

Na sezon przedświąteczny udziela 20% rabatu na wszelkie instr. muzyczne i płyty gramofonowe.
Pierwsza Wielkop. Fabryka Instr. Muzycznych
 właśc: **Juljan Kielbich**
 Król. Jadwigi 16. tel. 12-81.
 Firma Polska istnieje od 1894 r.

Napisowy wiersz tłusty 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr., 5 liczb = 1 słowo. l, w, z, a = każde stanowi słowo.

Pierwszo zębna konstrukcja Wzorowa reprodukcja Plastyczny i silny ton — posiada n-1355
Gramofon
 naszego własnego fabrykatu. Ceny najniższe.
„Musica” Dworcowa 90 przy ul. Gama

Instrumenta muzyczne na gwiazdkę poleca **St. Niewczyk**
 Bydgoszcz, ul. Gdańska 147
 Wytwórnia instrumentów muzycznych. Wykonuje się naprawy instrumentów smyczkowych i dętych.

Kasy kontrolujące i maszyny buchalteryjne **Anker**
 największa fabryka kas w Europie
 Reprezent. n. na Polskę: J. MULLER Bydgoszcz, ul. Gdańska 13.

Ogłaszajcie w Gazecie Bydgoskiej!

Franciszek Bloch
 BYDGOŚC ul. Śniadeckich 47-47a. Tel. 961.
 Hurl. Detal.
 Specjalna fabryka aparatów do piwa, wody sodowej i automatów.
 BEMARY (Kucharki gazowe) SZABLOTKI - NIKLOWANE SZAFKI SZKLANE ETAZERKI dla okien wystaw. BUFETY przenośne (wózek).
ODLEWNIA METALI!
 Rok założenia 1912.

BACZNOŚĆ PANIE.
 Nieregularność i zatrzymanie się periodu miesięcznego z różnych powodów reguluje zaraz i pewno w każdym wypadku środek Profesora Sendenholma cena 25 zł. Wysłał Ignacy Barski, Katowice - Zawadzka ulica Posia 5 d-736

DRUKI
 wykonuje szybko i starannie **Drukarnia Polska** Sp. Akc.
 Oddział Bydgoszcz Marsz. Focha 39 - Tel. 352
HANDLOWE

OGŁOSZENIA DROBNE
 na ten sam dzień, przyjmują się tylko do g. 9 rano.

Znak ofertowy (naprzykład: z 1864, a 5243 b 3582 itd.) = 1 słowo. Dla poszukujących posad 20 proc. zniżki

brońcą prywatny
 ratwiał wszelkie ehofty trudniejsze sprawy sądu i karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, administracyjne, poradcowe, ściąganie należności i t. d.
St. Banaszak
 Cieszkowskiego 2. Telefon 1304. Dłooletnia praktyka.

Materace
 patentowe wykonuje fachowo p cenach fabrycznych Józef Bobkiewicz, Uroczą wejście Kowalska 5. n654

ZABAWKI
 Stary Rynek obok apteki wielki wybór różnego rodzaju: lalki, wózki, drezynki, rowerki, koniki, gry i wiele innych.— Zważać na firmę! n1364

Meble
 Najtańsze źródło zakupu kompletnych, pod gwar dęb Jadłypialni pokoi mekisk kuchaj w wielkim wyborze oraz mebli pojedynczych... Szafy, ołzka stoły lustra i wyście aue. klubowe leżanki kanna y, krzesła solidnego wykonania z własnych warsztatów a dogodnu warunkach poleca
Ignacy Grajner
 Bydgoszcz Dworcowa 8. Tel 1921 d-3248

Obuwie
 kupuje się najkorzystniej u Gabrielewicza Plac Piastowski 3. d-3635

KAFLE
 majolikowe, szamotowe, kolorowe w różnych gatunkach. rzeszośne piece kaflowe i wszelkie przybory do pieców Wykonywanie prac zdunskich M. Stęszewski ulica „oznańska 23 Tel. 234. n.1362

TANI BAZAR
 Stary Rynek 14 obok apteki poleca perfuny, pudry, pasty, mydła toaletowe tylko z pierwszorzędnym firm. Szczo-teczki, grzeblenie, lusterka, wielki wybór przyborów toaletowych. Biżuterja sztuczna. Zważać na firmę! n1369

KRAWCOWA
 wykonuje elegancko garderobę damską i dziecięcą ul. Sw. Trojcy 1a 3 ptr. lewo. d693

Meble
 kompletne urządzenia oraz pojedyncze specjalność materace, kanapy, leżanki, zagotówkę i na spłaty po niskich cenach poleca T. SAJKOWSKI, Bydgoszcz, Jezulka 18 n22

SPRZEDAŻ RESTAURACJE
 sprzedam z powodu wyjazdu dobrze prosperującą z pełną koncesją na wyszynk i mieszkanie. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1710.

DOM
 nowo zbudowany, dochód roczny 4 300 zł. sprzedam spieszenie z powodu wyjazdu. Wpłata 15 000 reszta hipoteka. OL do Gaz. Bydg. pod nr. 1674.

Samochód „FIAT” 500
 w dobrym stanie sprzedam korzystnie. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1706.

PRZY
 kolej Bydgoszcz—Gdynia pow. Świecie sprzedam, zamienię na dom w Bydgoszczy, lub wydzierżawię posiadłość 25 morg Dom o 7 pokojach murywany tak samo budynek gospodarcze. Całość pięknie położona duża wieś kościelna dworzec nadaje się na wszelkie przedsiębiorstwa i letnisko. Właściciel Malicki, Bydgoszcz, ul. Leszczyńskiego 46. d-778

SPRZEDAŻ
 samochód ciężarowy 4 tonowy w dobrym stanie. OL do Gaz. Bydg. pod d-1700

DOM
 komfortowy tylko dla poważnych reflektantów zaraz na sprzedaż. Oferty do Gazety Bydg. pod nr. 1718.

BIALA
 sypialnia na sprzedaż Łokietka 17 III ptr d-772

KAMIENICE
 płytową z składem o dużych oknach wystawowych sprzedam tanio. Zgł. Bazar Mód Keynia, Rynek 25 d-765

W MIEŚCIE
 powiatowem Hezajem około 8.000 mieszkańców jest do sprzedania nieruchomość przy ul. Pryncypalnej z całkowitem urządzeniem rzeźnikiem jak składem, w a ształem maszynami z mechanicznym zapędem na dogodnych warunkach spłaty. Oferty do Gazety Bydg. pod nr. 1670

SKŁAD
 obuwia połączony z warsztatem z towarem lub bez, nadający się na każdą inną branżę wraz z wolnym 3 pokojowym mieszkaniem przy rynku ruchliwego miasta powiatowego natychmiast korzystnie do oddania. Oferty do Gaz. Bydg. d-1722

WILLA
 8 pokojowa na sprzedaż Sielanka 10.

PIEKARNIA
 w dużej wiosce, gdzie kościół szkoła policja, kolej w miejscu korzystnie z powodu stosunków rodzinnych do wydzierżawienia. Adres: Antoniowski Lewice, pow. Międzybóże. d-1702

SPRZEDAŻ
 w ruchliwym mieście 2 budynki mieszkalne, warsztat ślusarski z narzędziami, zabudowanie gospodarcze tanio. Of do Gaz. Bydg. pod nr. 1665.

DZIERŻAWY
POSZUKUJE
 dzierżawy ogrodnictwa wraz z mieszkaniem. Zgł. do Gaz. Bydg. pod d-1634

POSZUKUJE
 dzierżawy lub kupna ublkaacji nadającej się na ślusarstwo albo zaprowadzone w mieście powiatowem dużej wsi kościelnej. OL do Gazety Bydg. pod d-1625

KUPNO
KUPIE
 dobrze prosperującą fabrykę lub przedsiębiorstwo handlowe ewentualnie warpienie jako współniak Wyczerpująca pieśne oferty upraszani d. Gaz. Bydgoskiej pod nr. 1436 d-1436

KUPIE
 w Gdyni za gotówkę mały domek z ogródkiem i kilkupokojowym mieszkaniem. Oferty proszę do Gaz. Bydg. pod nr. 1708.

WILKĘ
 lub domek z ogrodem na przedmieściu kupię wprost od właściciela. Płać 10 - 12 000 zł. gotówka. Oferty do Gazety Bydg. pod nr. 1721.

WOLNE POSADY
STAŁY
 uboczny zarobek znajdują bez narazenia godności stanu, pp. urzędnicy, emeryci wojskowi, itd. Fachowość zbyteczna.— Gospodarczy Zakład Kredytowy, Lwów, Wałowa 11a. d1326

Chcesz ożrymac posadę?
 Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne im profesora Sekulowicza Warszawa Żorawia 42. Kursy wyuczają licowicie buchalterii rachunkowości kupieckiej korespondencji handlowej stenografji, nauki handlowej prawa, kaligrafji pisania w maszynach towaroznawstwa angielskiego, francuskiego niemieckiego pisowni gramatyki polskiej, oraz ekonomji Po ukończeniu swiactwo. Zadanie prospektów 4 zł 430

SLUŻĄCA
 lepsza potrzebna. Dom spokojny, 3 osoby, 4 pokoje. Gotowanie, pranie. Wyczerpująca oferty: Warszawa Czackiego 21-23 Gruszczyńska. d-1830

POSAD POSZUK.
APTEKARZ
 aprobowany poszukuje posady lub dłuższe zastępstwo. Posada, dobre referencje. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1675.

OGRODNIK - SZOFER
 kawaler, z praktyką, biegły, w swym zawodzie poszukuje posady od 1. l. 31. Łaskawa oferty do Gaz. Bydg. pod 1711

POKOJE
POKÓJ
 umobl. Łokietka 30. n769

MIESZKANIA
MIESZKANIE
 do wynajęcia Łokietka 17 3 p d-771

PIĘKNE
 trzy pokoje mieszkanie z wszelkimi wygodami na pierwszorzędnej spokojnej ulicy blisko tramwaju za zwrotem kosztów remontu i jednorocznym czynszem do wynajęcia Zgłoszenia do redakcji Gazety Bydgoskiej pod nr. 774.

W NAKLE
 4 pokoje kuchnia niska dzierzawa, częściowo umebowane tanio odstąpię. Oferty do agentury Gazety w Nakle: 1871

3 POKOJE
 wydzierżawię Toruńska 2

MIESZKANIE
 3 pokojowe bez odstępnego, narazie duży prózny pokój z urząd. kuch. od gospodarza darmo za pożyczkę około 3 tys. zł. Od marca całość z czynszem 60 zł. mies. Ozolicea początek Kujawskiej. Of Komfort I Gaz. Bydg. d1687

Przyjmuję
 wszelkie przepisywania na maszynie i tłumaczenia z języków niemieckiego i francuskiego Zgłaszać się ul. Wileńska 9 d.16 78

DUET LUB TRIO
dobrze zgrany poszukuje posady. Łask. zgłoszenia pod „Rutynowany do administracji „Gazety Bydgoskiej” d.1702

Kierownik tartaku
13 lat praktyki poszukuje posady zna także wyrób podkładków, słupów telegraficznych i kopalniaków. Łaskawe oferty do Gaz. Bydg. pod 1708

Aptekarz aprobowany
z dłuższą praktyką poszukuje posady lub zastępcy ewentl. zarządu apteka referencje poważne. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1565

LOKAJ
żonaty, bezdzietny, uczelwy i pracowity, z dobrimi świadectwami poszukuje posady zaraz. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1714.

DZIEWCZYNA
uczelwa, sumienną poszukuje posady do dzieci lub do wszelkiej pracy domowej od 15 grudnia. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1680.

SEKRETARZ
adwokacki i notarialny, chlubne świadectwa poszukuje posady w biurze adwokackim notarialnym, lub jako referent prawny w banku ewentl. innej instytucji. Oferty do Gazety Bydgoskiej pod nr. 1720.

EKSPEDJENTKA
z branży cukierniczej poszukuje jakiegokolwiek posady zaraz lub później. Miejsowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Gaz. Bydg. pod d.1698

OŻENKI

PANNA
lat 23 z porządnej rodziny religijnie wychowana poszukuje męża. Panowie urzędnicy lub nauczyciele. Zgl. do Gaz. Bydg. pod nr. 4607

PANNA
starsza, niedzisiejszych poglądów mająca osobistą wyprawę kilkaset złotych gotówki i umeblowane 3 pokojowe mieszkanie wyjdzie za mąż. Panowie, którym zależy na miłej, wzorowej a gospodarnej żonie zechcą złożyć oferty do Gaz. Bydgoskiej pod nr. 1713.

ZIEMIANNIN
właściciel większego majątku minimalnie obciążonego pragnie zapoznać w celu matrymonjalnym zamożną starszą pannę lub bezdzietną wdowę. Łaskawe szczegółowe oferty upraszam do Gaz. Bydg. pod nr. 1705

KAWALER
urzędnik kolejowy, lat 27 poszukuje panny niebędnej do lat 23, dobrze wychowanej celem szczęśliwego ożenku. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1719.

DLA
mej szwagierki panny lat 20, szatynki posiadająca gotówki 6000 zł. poszukuje stosownej parli najchętniej rzemieślnika lub urzędnika wdowcy nie wykluczeni. Cel matrymonjalny. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1689.

LEŚNICZEGO

inteligentnego z lepszym wykształceniem poszukuje panna lat 24, inteligentna i gospodarna posiadająca kilka tys. Zgłoszenia do Gazety Bydg. pod „Zimowe Wieczory” d.766

OSOBA

zamożna, niezależna, inteligentna poszukuje znajomości panów po czterdziestce, akadem. wykształcenie. Cel matrymonjalny. Zgl. Eksp. Gaz. Bydg. No. 1381.

LEKcje

OŚMIOKLASISTA

udziela lekcji tanio i solidnie. Specjalność matematyka, fizyka i polski. Oferty pod „Sumienny” do Gaz. Bydg. d-753

ROŻNE

POSZKODOWANI

wojenni, uszkodzeni na zdrowiu mogą jeszcze wnioskować o rentę inwalidzką najpóźniej do 31 grudnia 1930 r. Biuro Porad Wojskowych Długa 5 Miernik d-1848

PIĘĆ

tyś. pożyczki za umiarkowanym procentem na przemysł bezkonkurencyjny, rzecz traktuje się uczelwie. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1673.

600 ZŁ.

poszukują na krótki czas. Wysoki procent. Gwarancja pewna. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1716.

Jedwabne nończochy trzymają się o wiele dłużej.

... piorąc je często ostrożnie w letnim rozczywie mydła „Kollontay z dralka”. Sody lub podobnych środków należy unikać! Rozczyn ten zawiera naturalną i drogą w cenie glicerynę, która poniekąd natłuszcza nitki sztucznego jedwabiu, czyniąc tkaninę delikatną, miękką i elastyczną. Do prania jedwabiu i wełny niema nic lepszego, jak pianę rozczywu mydła „Kollontay”. Czyszczenie samo bowiem nigdy nie szkodzi: przeclwnie, niepranie, brud i pot tak szybko niszcza tkaninę. Mydło „Kollontay” — nieopakowane a mimo to aromatycznie perfumowane i zawierające glicerynę — jest rzeczywiście najracjonalniejszym środkiem uniwersalnym do czyszczenia delikatnych tkanin.

Mydło Kollontay

Złoty medal na Wystawie w Katowicach 1927.
Zastępca na Poznań i Pomorze: Klaczyński i Ska, Poznań, Wielkie Garbary 21.

W niedzielę i poniedziałek, dnia 7 i 8 grudnia 1930 r.
w godzinach od 3-ciej do 7-mej po południu
urządzam w lokalach mego magazynu na parterze i I. piętrze

wystawę dywanów

na którą mam zaszczyt Szan. P. P. do zwiedzenia lakowej celem pokazania mego bogato zaopatrzonego działu dywanów najuprzejmiej zaprosić.

Pokaz eleganckich firanek „Filet”

Od wtorku dnia 9 bm. rozpoczyna się wielka sprzedaż dywanów i firanek po cenach niższych.

Proszę o zwiedzenie wystawy bez zobowiązań!

M. Klimek Bydgoszcz Stary Rynek 18

„Ernest Judé
przybądź zaraz do domu” d-770

Nowożeńcy
kupujcie meble wszelkiego rodzaju oraz leżanki kanapy i klubowe garnitury tylko od **Andrzeja Nowaka** Wielki Rynek 5 6 d-2889

Dobra egzystencja
Poszukuje współnika do księgarni z gotówką 10—15 000 zł. znajdującą się w wojew. mieście (50 tysięcy mieszkańców) gdzie tylko są dwie księgarnie. Wczesne oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1643.

GOSPODARSTWO
100 mórg ziemi pszennej drenowanej, budynki masywne dom 6 pokoi, inwentarze kompletne sprzedam z powodów rodzinnych przy wpłacie 35 000 lub wydzierżawię. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr 1703.

Farbowanie włosów
nieškodliwe najnowszym sposobem! Budziński naprzeciw Klarysek. d-778

ŚNIEGOWCE
i reparacje wszelkiego obuwia gumowego. Przyrzecze 24 obok ul. długiej d-767

POSZKODOWANI
wojenni uszkodzeni na zdrowiu mogą jeszcze wnioskować o rentę inwalidzką. Biuro Porad Wojskowych Długa 5 Miernik. n.1033

10 - 20 TYSIĘCY
poszukuję na pierwszą hipotekę w Poznaniu. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1687.

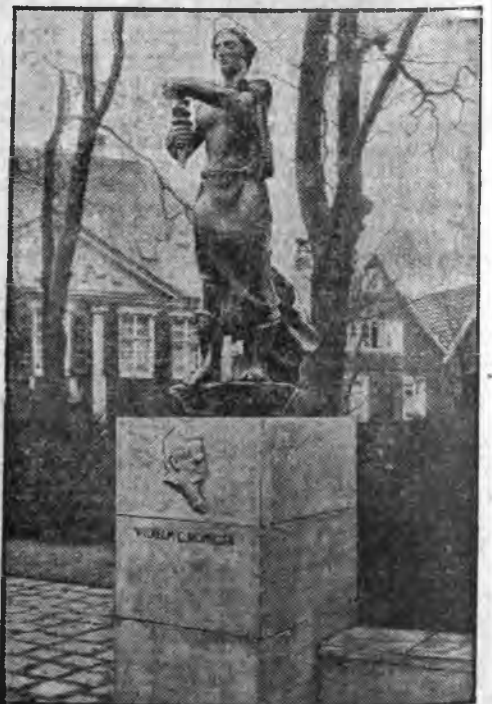
GLUCHOTA
uleczalna. Wynalazek Eufonja zademonstrowany specjalistom. Usuwa przytępiony słuch szum, cieknięcie uszów. Liczne podziękowania. Żądajcie bezpłatnej pouczającej broszury. Adres: Eufonja Liszki-Kraków. d.688

WSPÓLNIA
z gotówką 1500 złotych poszukujemy na dobrych warunkach. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1681.

OBELGE
rzuconą na P. Ligajewską Bydgoszcz cofam F. Potrek d-763

WIELOKRAŻEK
(Flaschencrug) tragarze, rury blache, koła transmisyjne różne żelazo użytkowe tanio sprzedaje Składnica Starego Żelaza Marszałka Focha 31 drngie podwórce. d-773

FORTEPIANY
stroji i naprawia na gwiazdkę Wieherok Grodzka 16 róg Mostowej Tel. 273. d-777

Pomnik Rentgena
stanął ostatnio w Lennep (Westfalja). W miejscowości w r. 1845 urodził się wielki ten uczoney.

BANK BYDGOSKI

Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością (n-1350) **BYDGOSZCZ, MOSTOWA № 6.**

Przyjmuje **oszczędności** za korzystnym oprocentowaniem. Wypożycza skarbonki dla drobnych oszczędności, bezpłatnie. Wydaje karneczki i znaczki oszczędnościowe. Urządza rachunki bieżące i czekowe. Inkasuje weksle, frachty i inne dokumenty. Wykonuje wszelkie przekazy w kraju i zagranicę.

ZALATWIA WSZELKIE INNE TRANSAKCJE BANKOWE.

Abonament w Bydgoszczy w ekspedycji i agenturach wraz z dodatkami „Przy Rodzinnym Stole”, „Gazeta Sportowa” 1, „Zycie” wynosi miesięcznie 2,20 zł. z odnośnikiem do domu przez listowego 2,59 zł. w agenturach prowincjonalnych miesięcznie 2,20 zł. z odnośnikiem do domu przez roznosieli 2,50 zł. — kwartalnie 6,60 zł. na pocztach przez listowego w dom 7,76 zł. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków lub t.p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, prenumeratory nie mają prawa do odszkodowania. Rękopisów nie zamówionych Redakcja nie zwraca.

Ogłoszenia 25 groszy wiersz milim. na stronie 6 lam. Reklamy na stronie 4 lam. szerokości 67 milim.: za tekstem milim 60 groszy. w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1 złoty, na dalszych stronach 85 groszy. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 groszy, każde dalsze 15 groszy, dla poszukujących pracy 20 % zniżki. Przy częstem powtarzaniu udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. Ogłoszenia na ten sam dzień przyjmuje się tylko do godziny 9-tej przed południem. Skrzynka pocztowa nr. 54. Konto czekowe: P. K. O. Poznań nr. 203 644.